

Utbildningsinspektion i Maserskolan

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Maserskolan	Antal elever
Maserskolan årskurs 7-9	Ca 440

Maserskolan bildar tillsammans med Tjarnaskolan och Tjärnaängsskolan, Masers upptagningsområde som i sin tur ingår i Borlänge skolområde, ett av två skolområden i Borlänge kommun. Upptagningsområdet är relativt sett socialt tungt, men elever från andra delar av kommunen söker sig till idrottsklasserna.

I ledningen för Maserskolan finns förutom rektorn en biträdande rektor på ca halvtid med ansvar för schemaläggning, kamratstödarna m.m. Maserskolan är en åk 7-9-skola som är femparallellig, vilket ger 15 klasser. Vid skolan finns två fotbollsklasser samt en blandidrottsklass per årskurs, totalt nio idrottsklasser. Dessutom finns det en förberedelseklass, Tellus, med ca 20 elever och en liten grupp, ”7-9-gruppen”. Personalen är indelad i tre arbetslag, Alfa, Beta och Gamma, vilka är vertikalt sammansatta. Dessutom ingår personalen i olika ämnesarbetslag. Personalen vid Tellus ingår i övriga arbetslag.

Skolan profil är hälsa, friluftsliv och idrott. Undervisningen i trä- och metallslöjd sker på Tjarnaskolan och hem- och konsumentkunskap på Soltorgsgymnasiet, i övrigt sker all undervisning på Maserskolan.

Skolans huvudbyggnader är från 1969. Tekniksalen som inryms i B-huset är helrenoverad 2003.

Genomförandet av inspektionen i Maserskolan

Skolverket sände den 17 november 2003 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Maserskolan har bestått av undervisningsråden Anna Kjellberg och Gunnel Eriksson. Besök i Maserskolan inleddes den 16 februari 2004 och avslutades den 17 februari 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Maserskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Maserskolan genomfördes formella intervjuer med rektorn, gruppintervjuer med lärare, elevvårdspersonal, elever och föräldrar. Observationer gjordes under lektioner samt i övrigt under vistelsen i skolmiljön som helhet.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

Grundläggande demokratiska värden

Eleverna uttrycker att det är viktigt att kunna påverka och att göra sin stämma hörd genom bl.a. klassråd och elevråd, även om en del klassråd enligt eleverna fungerar sämre än andra. Vid skolan finns även ett system med elevskyddsombud. Eleverna är medvetna om hur den formella demokratiska processen sker och vet hur man skall ta upp frågor, argumentera för dem, men även lyssna på andras argument. Exempel som angavs var Operation dagsverke och inredning av studieplatser.

Ansvarstagande

Samtliga elever deltar vid utvecklingssamtalen som de också förbereder. De intervjuade föräldrarna är nöjda med den information de får om sina barns kunskapsutveckling och sociala utveckling. Utöver utvecklingssamtalen anordnas även vid vårterminsstarten en ämnesinformationskväll, ett s.k. chicken race, då föräldrarna ges möjlighet att träffa samtliga lärare.

Inflytandet över det egna lärandet är generellt sett lågt. I den mån det förekommer innebär det vanligtvis att eleverna får välja vissa arbetsuppgifter inom ramen för lärarens planering med undantag för so-ämnena, svenska samt idrott och hälsa. Enligt eleverna finns det möjlighet till inflytande men att inflytandet varierar främst beroende på lärare, men även på ämne. Eleverna i årskurs 8 vaktar Maserskolans garderob i matsalen på Tjärnaskolan. För att finansiera sin avslutningsresa ansvarar eleverna i årskurs 9 tillsammans med skolvärdinnan för elevcafeterian.

Etiska förhållningssätt

Eleverna visar hjälpsamhet och empati och har god kontakt med såväl övriga elever som lärare och övrig personal. Elever från andra kulturer bemöts inte alltid lika. Grovt språkbruk är relativt vanligt men inte accepterat.

Trygghet och lust att lära

Eleverna vid Maserskolan är öppna och enligt inspektörerna lätta att få kontakt med. De intervjuade eleverna uppger att de generellt sett känner sig trygga i skolan. Enligt elevrådet behövs det dock fler rastvakter eftersom kamratstöd-jarna inte fungerar så bra som det var avsett. På skolan finns även en fältfritidsledare som enligt eleverna är ”mycket social” och en skolvärdinna som eleverna ofta vänder sig till.

Inspektörernas intryck är att eleverna allmänt har lust att lära.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resultatet avseende normer och värden vid Maserskolan generellt är bra. Den formella demokratin är av god kvalitet; klassråd och i synnerhet elevrådet fungerar väl. Elevernas inflytande över det egna lärandet är dock generellt lågt och bör förbättras.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Utveckling och lärande relaterat till läroplanernas mål att sträva mot

Målen i matematik, svenska och engelska har konkretiserats genom bl.a. Borlänge kommuns s.k. Minimikunskapskrav. Såväl elever som föräldrar har fått ta del av dessa. De intervjuade eleverna uppgav att det skiftade i vilken utsträckning de fått motsvarande information i övriga ämnen, ”det skiftar mellan lärare och ämnen”. Föräldrarna har även fått nämndens skolplan, Kvalitetshandboken.

Eleverna vet vad de är bra på och vad de behöver arbeta mer med. Den s.k. utvecklingsboken som enligt skolplanen skall finnas för samtliga elever fungerar inte så bra. En lägsta nivå av utvecklingsbok är att alla underlag till utvecklingssamtal sparas av mentorn. Detta gäller alla elever vid skolan. Den vanligaste arbetsformen är att arbeta självständigt och ibland med andra.

Kunskaper relaterade till mål att mot och att uppnå i årskurs 9 och deltagande och genomströmning

En relativt sett stor andel av eleverna har invandrarbakgrund, ca 20 procent av eleverna har ett annat modersmål än svenska. På grund av idrottsklasserna koncentreras övriga elever till två klasser per årskurs. Skolan försöker bl.a. möta detta genom att nivågruppera eleverna i matematik. Andra åtgärder är utvecklingsarbetet med kursbaserat lärande som innebär att det blir mer tydligt för eleverna vad som krävs i olika ämnen samt flexibla grupper. Enligt de intervjuade lärarna ”har insatserna givit ett gott resultat”.

Tre elever vid skolan har anpassad studiegång med praktik delvis utanför skolan liksom tio elever som går i ”lilla gruppen” på skolan. Dessutom går fem elever i någon av de kommungemensamma utvecklingsgrupperna.

Av resultaten för eleverna i årskurs 9 våren 2003 framgår att 94 procent av eleverna uppnådde målen i svenska. Motsvarande resultat i matematik och engelska är 93 procent respektive 94 procent. Andelen elever som når målen i samtliga ämnen är ca 59 procent, andelen som avgår från grundskolan utan slutbetyg är för år 2003 ca 4 procent.

De sammanställningar som presenteras i kvalitetsredovisningen m.m. omfattar endast svenska, engelska och matematik. En samlad bild över skolans kunskapsresultat för övriga ämnen i årskurs 9 saknas. Kunskaperna om dessa resultat är en vetskap som upprätthålls av de enskilda lärarna och presenteras för elever och föräldrar vid utvecklingssamtal.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans arbete med elevernas kunskapsutveckling och dokumentation av densamma är bra. Andelen elever som uppnår målen i samtliga ämnen kan dock förbättras. Sammantaget bedömer inspektörerna att resultaten är bra men kan förbättras.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Samverkan i skolmiljön

Klassråd genomförs regelbundet i de flesta klasserna, även om en del, bl.a. enligt elevrådet, fungerar mindre bra. Elevrådet tar mycket aktiv del i skolans verksamhet. Som exempel är det elevrådet som arrangerar Operation dagsverke men som också påverkar utformningen av studieplatser, utsmyckning i korridorer och att eleverna får nya skåp. Elevrådet har fått möjlighet att lämna synpunkter på den lokala arbetsplanen, kvalitetsredovisning ”hade de sett”. Elever ingår i miljörådet. Även genom elevskyddsombuden och skyddsronder behandlas skyddsfrågor och arbetsmiljöfrågor för eleverna.

Föräldrarna liksom elever och personal är representerade i skolrådet. Rådslag anordnas regelbundet tre till fyra gånger per termin, dit alla föräldrar bjuds in för information och diskussion. Dels presenteras då olika typer av resultat men även den lokala arbetsplanen, budget och kvalitetsredovisningen. Alla frågor som är av intresse för elever, föräldrar och lärare kan behandlas, med undantag för ”individfrågor”.

Vid skolan finns det gemensamma och nedtecknade regler. Enligt Skolverkets inspektörer är normer för beteende kända hos eleverna. Information om detta

skickas även till hemmen inför att eleverna skall börja i årskurs 7. Inflytandet över det egna lärandet är generellt sett lågt.

Arbetet mot kränkande behandling

Av skolans program för arbete mot kränkande behandling framgår åtgärder som skall vidtas vid upptäckt av kränkande behandling. Av de åtgärder som anges framgår inte specifikt åtgärder om en elev skulle bli kränkt av en vuxen. Föräldrarna kontaktas när kränkningen upptäckts. De intervjuade lärarna hade sett planen. Exempel på förebyggande åtgärder är temadagar mot våld i samarbete med BRÅ (Brottsförebyggande rådet).

Vid skolan finns ett system med kamratstödjare som används för att elever skall hjälpa varandra att motverka och upptäcka mobbning. Dessa fungerar inte så bra enligt elevrådet, därför behövs det fler rastvakter. Enligt rektorn behöver skolan en manlig vuxen invandrare i en kompletterande fritidsledarroll. De intervjuade föräldrarna menade att arbetet mot kränkande behandling fungerar rätt bra. Vid problem vänder sig eleverna till sina mentorer, skolvärdinnan eller fältfritidsledaren.

Skolans mobbningsenkät genomförs en gång per läsår. Resultaten går personalen igenom dels vid arbetslagsträffar, dels vid ae-konferenser. Elevvårdsteamet analyserar därefter resultaten för att ta fram ett förslag till reviderat program för arbetet mot kränkande behandling. Vid den senaste undersökningen framkom att ca fem-tio elever kände sig mobbade. Elevvårdsteamet följde upp detta genom samtal med dessa elever och de som utpekats som mobbare. Respektive lärare och föräldrar informerades. Enligt programmet skrivs åtgärdsprogram för båda parter.

Skolhälsovård och elevhälsa

På skolan finns det skolhälsovård som genomförs enligt gällande bestämmelser. I förebyggande syfte genomförs hälsosamtal i årskurs 8.

Skolans profil är Hälsa, friluftsliv (omfattar alla elever) och idrott (endast profilklasserna). Enligt skolans lokala arbetsplan skall detta utvecklas genom elevplanerad friluftsverksamhet och en utveckling av kopplingen mellan kost och hälsa. Utedagarna delas upp i idrottsdagar och idrottsfria friluftsdagar. Alla elever har möjlighet att köpa frukost i elevcafeterian, ca 80 elever gör det.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att arbetet rörande arbetsmiljön och arbetet mot kränkande behandling fungerar bra. Handlingsprogrammet är på det hela taget av god kvalitet, men bör behandla perspektivet vuxen och elev.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Lokala mål

Vid skolans finns lokala bearbetningar av de nationella kursplanerna för de flesta respektive ämnen. I samarbete med Tjarnaskolan och Tjärnaängskolan har lärarna bearbetat målen i vissa av kursplanerna, "kursbaserat lärande". Syftet är att eleverna tydligare kan se vad som krävs för att nå godkänt i varje ämne. I dagsläget har undervisningen i engelska utvecklats så att alla elever i årskurs 8 och 9 läser kurser. Vidare finns häftet "Minimikunskapskrav Svenska Engelska Matematik" som anger Borlänge kommuns lokala tolkningar avseende uppnåendemålen i svenska, engelska och matematik. Enligt lärarna behöver de lokala bearbetningarna "fräschas upp". I de kursplaner inspektörerna tagit del av anges kriterier men sällan mål.

Enligt lärarna delges eleverna målen och betygskriterierna i samtliga ämnen. Enligt eleverna sker dock detta i olika utsträckning, men att de har fått Minimikunskapskraven. I vissa ämnen, bl.a. textilslöjd samt hem- och konsumentkunskap, är målen och betygskriterierna uppsatta på väggarna i undervisningslokaler.

Organisering av undervisningen och tidsanvändningen

Skolan har en struktur för mottagande och överlämnade av elever. Enligt rektorn fungerar dock inte överlämnande av information om eleverna lika bra från skolor utanför upptagningsområdet. Inom Borlänge skolområde ser man dock över detta.

Det finns en övergripande ramtimplan för Borlänge skolområde avseende grundskolan årskurs 1-9. Enligt rektorn saknas samordning, men det är rätt lika mellan skolorna.

En relativt sett stor andel av eleverna har invandrarbakgrund. På grund av idrottsklasserna, koncentreras övriga elever till två klasser per årskurs. Det leder även till att det är svårare att byta klass. Skolan försöker möta det behov av stöd som finns med att t.ex. nivågruppera eleverna i matematik. Tiden för skolans val och elevens val läggs till idrottsklassernas profil. Dessutom tas viss tid från no- och so-ämnen.

De intervjuade eleverna ansåg att schemat inte var bra, det var t.ex. alldeles för många håltimmar. Enligt rektorn försöker man dock att justera detta.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

Vid skolan finns ett elevvårdsteam där rektor, skolsköterska, specialpedagog, skolsköterska och kurator ingår. Personalen i elevvårdsteamet ingår i övriga arbetslag. Vid elevvårdsteamets möten en gång per vecka deltar även skolområdets övergripande specialpedagog. I skolans "lilla grupp", den s.k. 7-9-klassen finns en specialpedagog, en lärare och en fritidsledare på halvtid. I förberedelseklassen, Tellus, har alla lärarna utbildning i svenska som andraspråk. Enligt den intervjuade personalen är det svårt att hitta samordningsformer med modersmåslärarna, "de hör inte till skolan och kommer efter skoltid". Inom Borlänge skolområde har kompetensutveckling om åtgärdsprogram anordnats. Även annan kompetensutveckling sker, bl.a. har en av speciallärarna fortbildat sig i läs- och skrivsvårigheter.

För att tidigt identifiera elever med behov av särskilt stöd genomförs en screening i ämnet svenska av alla elever i årskurs 7 och 8. Dessutom hålls regelbundet ämnes- och klasskonferenser. Även "varningskonferens" genomförs före utvecklingssamtalen. Läs- och skrivutredningar kommer från och med hösten 2004 att kunna ske på skolan. Vid behov genomförs utredningar av talpedagoger, psykologer m.fl. vid elevhälsan.

Åtgärdsprogram upprättas i de ämnen där eleven riskerar att inte nå målen. Enligt rektorn görs detta i samtliga ämnen. Dessa upprättas vid utvecklingssamtalen i samråd med hemmen och både skolan och hemmet ansvarar för olika delar.

Eleverna får i första hand stöd av respektive lärare. För elever som behöver ytterligare stöd har skolan inrättat en mindre grupp, "7-9-gruppen". I gruppen ingår ca 10 elever, varav tre får all undervisning där. Enligt rektorn kommer troligen de övriga eleverna att kunna bli behöriga till gymnasieskolan. Skolan har fem elever i de kommungemensamma utvecklingsgrupperna.

I bland annat ämnet matematik är eleverna nivågrupperade. Skolans utvecklingsprojekt, kursbaserat lärande, ännu bara i engelska, är ett annat sätt att stödja elever till att uppnå målen i kursplanerna. Eleverna har också möjlighet att välja förstärkt engelska eller svenska som språkval. De som så behöver får enligt föräldrarna göra sina prov muntligt. Tidigare fanns det "läxcafé" som föräldrarna menade borde återinföras.

Vid tidpunkten för inspektionen erbjöds modersmålsundervisning, däremot inte studiehandledning. Efter besöket har dock skolan fått resurser att erbjuda studiehandledning på arabiska och somaliska. I Tellusklassen fanns vid tidpunkten för inspektionen åtta olika språk representerade.

Eleverna i skolans förberedelseklass, Tellus, har en del undervisning i tillsammans med sin "hemklass". Övergångsrutiner inför att eleverna skall börja i sin "riktiga" klass på heltid saknas. Enligt lärarna behövs t.ex. uppföljning/insatser av elevernas sociala utveckling och kunskapsutveckling efter övergången till "hemklassen".

För den elev med funktionshinder som börjar på skolan till hösten, kommer det att finnas anpassade läromedel och lokaler m.m.

Arbetssätten

Vid de besökta lektionerna konstaterade Skolverkets inspektörer att eleverna oftast arbetade enskilt med tilldelade arbetsuppgifter. Enligt eleverna bestämmer läraren för det mesta hur arbetet skall gå till. Undantag finns, i t.ex. so-ämnen får de välja område, hur de skall redovisa och rösta om prov eller uppsats. Motsvarande sker på en del lektioner i engelska, svenska och no-ämnen. I engelska i årskurs 9 får eleverna disponera en timme per vecka för att på eget ansvar att fördjupa och bredda sina kunskaper, lärare finns dock tillgängliga. Inom teknikämnet ges eleverna möjlighet till ett problembaserat lärande (PBL). Eleverna får även välja mellan ca 15 olika typer av projekt som t.ex. design, ”bygga hus” och smycketillverkning. Enligt lärarna förekommer temaarbeten och grupparbeten där eleverna arbetar tillsammans.

Vägledning och utvecklingssamtal

Enligt de intervjuade föräldrarna får de vid utvecklingssamtalen besked om vad som fattas för att uppnå betyget godkänd osv. De elever som riskerar att inte uppnå målen får skriftlig betygsinformation om detta. Vid skolan anordnas även möjlighet för föräldrarna att vid vissa tillfällen i korta pass, träffa sina barns samtliga lärare. Utvecklingssamtalen, som föregåtts av en självvärdering av eleverna, dokumenteras och följs upp.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Skolan använder olika metoder för att bedöma elevernas kunskapsutveckling. Vanligt är att lärarna använder olika prov och tester. Utvärdering görs också muntligen på lektioner genom redovisningar och diskussioner. Avstämningskonferens genomförs en gång före utvecklingssamtalen. Vid utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning samordnar Maserskolan detta till viss del med Tjörnaskolan och Tjärnaängskolan.

Samtliga elever i kommunen skall enligt kvalitetshandboken ha en utvecklingsbok. Vid Maserskolan fungerade inte detta. Enligt de intervjuade lärarna är det svårt att vänja eleverna vid detta när de inte är vana med det från årskurs 1. En lägsta nivå av utvecklingsbok är att alla underlag till utvecklingssamtal sparas av mentorn. Detta gäller alla elever vid skolan.

Samverkan och öppenhet

Studiebesök sker regelbundet i anslutning till undervisningen. Exempel som angavs var Framtidsmuséet och olika klassresor. Samtliga gymnasieskolor besöks i årskurs 8. Samverkan sker med Soltorgsgymnasiet i teknik och no-ämnen. Prao genomförs med två veckor i årskurs 8 och 9. Gymnasieelever får göra sin APU på Maserskolan.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans rutiner för att upptäcka, åtgärda och följa upp elevers behov av stöd är av god kvalitet. Brister finns dock avseende studiehandledning på modersmålet som endast erbjuds i två av åtta språkgrupper. Elevernas kunskaper om målen och betygskriterierna kan förbättras.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

Ansvarsfördelning, beslutsordning och kommunikation

I Borlänge kommun tillämpas en beställar- och utförarmodell mellan den politiska ledningen och den operativa verksamheten. Vart och ett av skolområdena tecknar ett avtal med beställarkontoret och gör ett åtagande utifrån tilldelade medel. Innan områdeschefen undertecknar avtalet förs en diskussion med samtliga rektorer inom skolområdet. Mellan områdeschefen och berörd rektor tecknas inga avtal. Det som gäller för området gäller även för respektive skola.

Ledningsmöten med samtliga ledare inom skolområdet genomförs en gång per månad. Likaså har de rektorer som ansvarar för grundskolorna möten en gång per månad där framförallt ekonomiska frågor, men även ledarskap behandlas.

Rektorn fattar beslut i alla ärenden där vidaredelegation till rektor föreligger och återrappporterar regelbundet dessa beslut vidare till områdeschefen. Områdeschefen i sin tur återrappporterar fattade beslut till ansvarig politisk nämnd.

Rektors ansvar, befogenheter och funktion

Ledningen för Maserskolan består av en rektor och en biträdande rektor på ca halvtid (resterande 45 procent vikariat i klasser). Biträdande rektorn ansvarar för schemaläggning, kamratstödare, vikarieanskaffning m.m.

Personalen är indelad i tre arbetslag, Alfa, Beta och Gamma, vilka är vertikalt sammansatta, lärarna är dessutom indelade i ämnesgrupper. Varje arbetslag leds av en arbetslagsledare. De intervjuade lärarna menade att det "inte längre är vattentäta skott mellan ämnena, nu behövs istället mer ämnesdiskussioner". Personalen träffas regelbundet i arbetslagen. Dessutom samlas all personal varje måndagsmorgon för praktisk information, pedagogiska diskussioner m.m. Rektor deltar vid samtliga personalmöten i Tellus och biträdande rektorn vid alla möten i "7-9-gruppen". Medarbetarsamtal skall enligt rektorn nu komma igång.

Samtliga intervjuade elever och föräldrar uppgav att de vet vem som är rektor.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

I den lokala arbetsplanen för 2003-2004 anges utifrån nationella och lokala styrdokument hur man tänker arbeta för att nå målen och uppfylla kraven på kvalitet. Exempel på egna mål för verksamheten är att eleverna skall lämna årskurs 9 med minst godkänd i alla ämnen samt att utveckla skolans arbetsmiljö. I planen ingår en beskrivning av olika personers roller och ansvar - elever, föräldrar, arbetslag osv. En uppföljnings- och utvärderingsplan ingår också. Ex-

empel på utvärderingar som genomförts är mobbningsenkäter, personalenkäter, ”klasstemp”, screening och utvärdering av kursbaserat lärande i engelska. Vid de s.k. rådslagen som föregår utvecklingssamtalen, presenteras sedan resultaten för elever och föräldrar.

Kvalitetsredovisningen för verksamhetsåret 2002/2003 innehåller bedömning av måluppfyllelse, resultat samt åtgärder för utveckling. Ett mål från den lokala arbetsplanen om slutbetyg är kopplat till åtgärder för att förbättra dess måluppfyllelse genom att utveckla och samordna stödet till invandrareleverna. Enligt den intervjuade personalen har de bidragit med varsitt avsnitt till redovisningen.

Enligt lärarna är svårt att hinna med utvecklingsprojekt. Samarbetet kring kursbaserat lärande med Tjärnaskolan och Tjärnaängskolan är dock exempel på sådana projekt. Enligt rektorn får de som vill delta i olika projekt som t.ex. revidering av självvärderingsblanketten inför utvecklingssamtal.

Rättssäkerhetsfrågor

Beslut i elevärenden tas vanligtvis i elevvårdskonferens som leds av rektorn. Samtliga beslut i elevärenden fattas av rektorn. Elevernas frånvaro följs regelbundet upp av mentorerna som rapporterar till rektorn för eventuell elevvårdskonferens. I en skriftlig information till hemmen anges en åtgärdstrappa vid konstaterat skolk, som bl.a. innebär att ogiltig frånvaro leder till återläsning.

På skolans hemsida finns olika typer av information som vem som ansvarar för olika frågor, protokoll från rådslagsmöten, kalendarium, blanketter osv. Skriftlig information till hemmen lämnas regelbundet inför skolstart m.m.

I betygskatalogerna Skolverket tagit del av finns uppgifter i anmärkningskolumnen som är oklara. I denna kolumn skall anges om ett betyg ändras och som skall vara signerat av aktuell lärare.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att styrningen och ledningen av skolan är bra. Vidare bedömer inspektörerna att kvalitetsarbetet är bra men kan utvecklas.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

Tillgång till utbildning

Elevens val anordnas i alla ämnen i form av åtta heldagar som eleven själv disponerar för att nå sina uppställda mål, vilket eleverna var nöjda med.

De språkval som eleverna erbjuds är franska, tyska, spanska samt förstärkt svenska och engelska.

Vid Maserskolan finns tre idrottsklasser per årskurs med hela kommunen som upptagningsområde. Två av klasserna är fotbollsklasser och en är blandidrottsklass. Kriterier för intagning är att eleven efter bästa förmåga skall sköta skolarbetet, att eleven skall vara aktiv i en idrottsförening samt att en jämn könsfördelning i respektive klass eftersträvas. Andelen flickor i fotbollsklasserna ökar stadigt och är procentuellt lika stor som andelen sökande flickor. Rektorn och idrottslärarna avgör i samråd fördelningen mellan idrotterna. Vid fler sökande än platser fyller eleven i ett formulär med en presentation av sig själv och intervjuas sedan av proffillärarna, kontakt tas även med berörd klubbtränare och klasslärare. Enligt lärarna "riskerar det att bli ett A- och B-lag med elever".

Modersmålsundervisning anordnas vid skolan. Vid tidpunkten för Skolverkets besök fanns det åtta olika språkgrupper vid skolan. Studiehandedning på modersmålet (kurdiska och somaliska) har under våren 2004 börjat erbjudas. Vid behov anordnas även rh-anpassad undervisning.

Information om utbildning

Inför skolstarten i årskurs 7 får hemmen skriftlig information om skolans regler; kommunens Minimikunskapskrav och Kvalitetshandboken m.m. I årskurs 8 är informationen till föräldrarna nära förknippad med ämnesproven i årskurs 9. Dessutom anordnar skolan s.k. rådslag, öppet hus och ämnesinformation. På skolans hemsida finns olika typer av information som vem som ansvarar för olika frågor, protokoll från rådslagsmöten, kalendarium, blanketter osv. Skriftlig information till hemmen lämnas regelbundet, bl.a. i form av Maserkurien.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att eleverna på Maserskolan har god tillgång till utbildning samt att informationen till elever och föräldrar avseende rättigheter och skyldigheter är bra. Studiehandedning på modersmålet erbjuds dock inte alla som är i behovet av det, vilket inte är acceptabelt.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Personalresurser, personalens kompetens och kompetensutveckling

Personalen vid Maserskolan består av 35 antal lärartjänster. Antalet lärare per 100 elever är ca åtta. De flesta lärarna har en utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Enligt rektorn är lärarnas kompetens mycket bra. Vid tid-

punkten för inspektionen fanns vid skolan en specialpedagog på heltid i "lilla gruppen" och en speciallärare som arbetade med andra elever i behov av särskilt stöd.

Svenska som andraspråk, partnerskola, ämnesutveckling/fördjupning och ämnessamverkan har prioriterats under 2003. Bland annat har två lärare (varav den ena är specialpedagog) i "lilla gruppen" och elevvårdsteamet fortbildat sig angående åtgärdsprogram på Specialpedagogiska institutet. Dessa bägge har under en av skolans s.k. somrardagar utbildat resten av personalgruppen i ämnet.

Läromedel, pedagogiska materiel, utrustning och skolmåltider

Utrustningen i no-salarna är av sämre kvalitet, i synnerhet dragskåpen. Under 2003 utrustades samtliga språksalar med CD- och bandspelare. Vid skolan finns en datasal. Tekniksalarna har fått ny utrustning, inkl. datorer, finansierade av Ljungbergsfonden. Skolan har ett eget bibliotek.

Lokaler

Enligt inspektörerna svarar lokalerna mot de pedagogiska kraven i utbildningen, med undantag för no-salarna. Enligt rektorn är dock fastighetsunderhållet starkt eftersatt. Vid tidpunkten för inspektionen var studiearbetsplatser för eleverna nästan klara.

Resursfördelning

Budgeten bygger på ett avtal mellan skolområdet och beställarkansliet. Skolans elevbidrag sker enligt de normer som gäller i kommunen och skolområdet. Skolan har tilldelats s.k. pedagogiska förstärkningsmedel, i form av resurser till "7-9-gruppen".

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resurserna i form av personalens kompetens liksom läromedel, materiel och lokaler är av god kvalitet. Det finns dock ett behov av att se över utrustningen i no-salarna.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Maserskolan övergripande är av god kvalitet. Personalen arbetar ambitiöst för att främja elevernas lärande, ett exempel är skolan teknikundervisning och utveckling av undervisning i engelska. Vidare finns det enligt inspektörerna väl fungerande rutiner samt utredningsförfaranden för att identifiera och åtgärda elevers behov av särskilt stöd.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- elevernas inflytande över det egna lärandet,
- andelen elever som uppnår målen i samtliga ämnen,
- handlingsprogrammet mot kränkande behandling bör även behandla perspektivet vuxen – elev,
- elevernas kunskaper om målen och betygskriterierna,
- kvalitetsarbetet kan utvecklas samt
- en översyn av no-salarna.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Studiehundledning på modersmålet bör erbjudas inte samtliga elever som är i behov av det (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).

Datum

Ort

2004-08-19

Stockholm

Anna Kjellberg

Gunnel Eriksson